

เทศน์เช้า วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มีคนมาถามบ่อย ว่าใส่บาตรที่บ้านกับมาทำบุญ อันไหนได้บุญมากกว่ากัน? ใส่บาตรนี้
ได้บุญมาก เพราะใส่บาตรนี้พระต้องไปบิณฑบาต พระภิกขาจารย์ พระเลี้ยงชีพด้วยปฐพีแข่ง ถ้า
พระออกไปบิณฑบาตนะ ถ้ามันมีสติ เห็นความดำรงชีวิตของโยมมันเป็นธรรมชาติหมดเลย การทำ
มาหากิน ความเป็นอยู่ ความอึดอัดขัดสนมันจะเป็นธรรมชาติหมด แล้วมันจะเตือนสติพระ

นี่ภิกขาจารย์ไง ถ้าออกบิณฑบาตได้บุญมาก แล้วทำไมทำบุญที่วัดล่ะ? ทำบุญที่วัด เห็น
ใหม่ พระไม่ต้องออกไป บุญก็ได้ แต่ไม่เหมือนกับพระออกบิณฑบาต ชุกฉัตร์เป็นอย่างนั้นไง
แต่ถ้ามาวัดมันได้ฟังธรรม ธรรมะมันได้ ๒ ต่อ แต่ถ้าเอาเฉพาะการทำบุญนะใส่บาตรได้บุญ
มากกว่า แต่ถ้าไปวัด ไปวัดนี้ไปจำศีล ไปฟังธรรม มันได้ ๒ ต่อ ๓ ต่ออย่างนี้ไง ไปวัดมันเป็นอีก
เรื่องหนึ่ง

การทำบุญนี้บุญอยู่ที่ไหน? คนทำบุญอยู่ที่ไหน? คนคิดว่าทำบุญแล้วมันต้องสมความ
ปรารถนา ความปรารถนามันเป็นความปรารถนาของกิเลสนะ เพราะกิเลสมันคิดแต่เรื่องโลกๆ
กิเลสมันคิดเรื่องบุญกุศลไม่เป็น ถ้าบุญกุศลคือความสุขใจ คือความสุขใจนะ ความอบอุ่น ความ
ซาบซึ้งในครอบครัวนั้นแหละบุญ

บุญอันนี้หาได้ยากมาก เพราะอะไร? เพราะการครองชีวิต การครองเรือน การครองเรือน
ก็คือการครองใจเรา การครองใจแล้วการครองคู่ครอง การครองลูก ครองหลานไป เห็นใหม่
แล้วเรื่องอย่างนี้มันเป็นสายบุญสายกรรม ถ้าสายบุญดีมันก็เป็นบุญกุศล แล้วถ้ามันพอปานกลาง
ล่ะ? เราก็ต้องแสวงหากันอย่างนี้ เราแสวงหาเพราะสิ่งนี้เป็นหนทางเดียว ครูบาอาจารย์ท่านบอก
เป็นหนทางเดียว ทาน ศีล ภาวนา เป็นทางให้เราพ้นจากทุกข์ เป็นทางให้เราพ้นจากทุกข์นะ

ถ้าเรามีความขัดข้องใจ ถ้ามันขัดข้องมันคับแคบใจเราจะระบายมันอย่างไร? แต่ถ้าเราเคย
ทำบุญกุศล เห็นใหม่ ธรรมะมันเข้าไปเจองานใจ การเสียดสละคือการฝึก การฝึกนะเพราะอะไร?
ความตระหนี่ถี่เหนียว ความมักใหญ่ใฝ่สูงเป็นเรื่องธรรมดา เรื่องกิเลสของคนมันชอบอยู่บนหัว

ของคน มันชอบอยู่กับคนให้การยอมรับไง แต่การยอมรับมันยอมรับมาจากไหนล่ะ? ถ้ามันยอมรับนะ ถ้าเขามีคุณธรรมเรายอมรับในความดีของเขา

อำนาจโดยธรรมกับอำนาจโดยโลกนะ อำนาจโดยโลกคือการกดขี่ คือกฎหมาย คือบังคับ อำนาจโดยธรรม เห็นไหม เราเห็นเขาดี เขาไม่ต้องการคุณงามความดีจากเราเลย เขาไม่ต้องการสิ่งใดจากเราเลย เช่น ในหลวงต้องการอะไรจากใครบ้าง ในหลวงมีแต่ให้นะ แต่ทำไมเรารักมากล่ะ?

เรารักมากเพราะในหลวงไม่ต้องการสิ่งใดกับเราเลย แต่พวกเราทำบุญกุศลถวายในหลวง ถวายในหลวง แต่คนที่เขาต้องการทำไมเราไม่ไปให้เขาล่ะ? เราไม่ให้เขาหรอก เพราะอะไร? เพราะเขาต้องการมันเป็นการเอาใจเอาเปรียบ เห็นไหม แต่ในหลวงมีแต่เป็นผู้ให้ เราลงคุณธรรมอันนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้มากกว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ชีวิตนะ ให้ความเห็นของเราในวิภูษณะ

ความเห็นของเรา เห็นไหม สิ่งที่เป็นความเห็นมันเป็นความลึกลับสงสัย นี่เรายอมรับในคุณงามความดีของครูบาอาจารย์ เรายอมรับในคุณงามความดีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรายอมรับคุณงามความดีของผู้ให้ แล้วตัวเรา เรายอมรับคุณงามความดีของมันไหม? คุณงามความดีของเรา เราเคยรู้ค้นหาคุณงามความดีของเราที่ว่าเป็นความดีไหม? ความดีกับความชั่วในหัวใจของเรา สิ่งที่มีมันขับเคลื่อนไป สิ่งที่มีมันขับออกมา ที่มันมีอำนาจเหนือเรา สิ่งนี้เราบังคับมันได้ไหม?

ถ้าบังคับไม่ได้ นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนที่นี่ อาหารของใจใจ บุญกุศลเป็นอาหารของใจ อาหารของใจนะ อาหารที่เป็นคำข้าว อาหารที่เป็นอมิส อาหารที่เป็นคุณธรรมที่เราสร้างขึ้นมา เห็นไหม ศีล สมาธิ ปัญญา.. ศีลคือความปกติของใจ ถ้าใจมันปกติ ปกติมีความสุขของมัน

“ความสุขอื่นใดเท่ากับความสงบไม่มี”

ความสงบมันมีหลายชั้นนัก ความสงบของสมาธิ ความสงบของธรรม.. ความสงบของธรรมสงบได้อย่างไร? ถ้าเป็นความสงบของสมาธิมันเป็นอนิจจัง มันแปรสภาพของมัน มันคิดค้นของมัน เดียวมันก็เสื่อมสภาพของมันเป็นธรรมดา ความสงบของธรรม ความสงบของธรรม

คือความสงบที่มันไม่คิดคืน ไม่คิดคืนหมายถึงว่ามันเป็นอกุปกรรม มันสมุจเฉทปหานกิเลส ออกไปจากใจเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป

สิ่งที่ออกเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป สิ่งที้ออกไปแล้วสิ่งนั้นจะไม่คิดคืน แต่สิ่งที่มันเหลืออยู่ เห็นไหม นี่ความว่างมันมีหลายชั้น มันมีหลายระดับ ความเป็นไปของใจมันมีหลายชั้น หลายระดับ ความมีหลายชั้นหลายระดับ ความปล่อยวางได้มากได้น้อยหลายระดับ การปล่อยวางได้จริงมันจะไม่กลับคืนมา

การปล่อยวางได้จริงคือการปฏิบัติโดยชอบ การปล่อยวางไม่จริงมันไม่เป็นความชอบ มันเป็นการปล่อยวางโดยการกระทำ มันเป็นการปล่อยวางโดยเรากดขี่ไว้ แต่ถ้ามันปล่อยวางจริงมันเป็นการปล่อยวางโดยชอบ ตรีสรู้อเองโดยชอบ ความชอบธรรม เห็นไหม ความชอบธรรมมันไม่มีการกลับคืน มันไม่ตีคืนมา มันไม่กลับคืนมา มันไม่มีสิ่งใดกลับคืนมา สิ่งที่เป็นความคงที่ของมัน คงที่ของมัน ไปเรื่อยๆ จนถึงที่สุด สิ่งที่ได้รับรู้ความคงที่ก็ต้องทำลายมัน

สิ่งที่ทำลายมัน นี่สิ่งนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ตรัสรู้ธรรมขึ้นมาโดยชอบ แล้ววางธรรมสิ่งนี้ขึ้นมา เห็นไหม เวลาเทศน์อนุปพิทกา เทศน์ถึงคฤหัสถ์ก่อน ให้ทำทานก่อน ให้เริ่มต้นจากทาน จากศีล จากเนกขัมมะ จากสวรรค์ แล้วทำลายมันทั้งหมด แต่เริ่มต้นถ้าเราไม่บอกเรื่องทานก่อน เราจะเริ่มต้นกันที่ไหน?

นี่เรากระทำคืออยู่แล้ว ทุกคนจะบอกว่าเราเป็นคนดี เราทำคืออยู่แล้ว แต่ดีของโจรนะ โจรมันปล้นมา มันประสบความสำเร็จมา มันจะบอกว่ามันมีความสามารถมาก เวลาโจรเขาปล้นกัน เขาทำลายกัน เขาว่าเขามีวิชาการของเขา เขามีเทคนิคของเขา เทคนิคการโกง เห็นไหม มันดีของใคร? ดีของโจรก็มี ดีของนักปราชญ์ก็มี ดีของผู้เจ้าเล่ห์แสนกลก็มี แต่ดีของธรรมนะ ดีของธรรมมันดีโดยไม่มีสิ่งเจือปน ไม่มีสิ่งชั่วเจือปนนะ แล้วดีของธรรมมันพิสูจน์ด้วยอะไร?

อย่างเช่นเรามีหมู่คณะ เรามีพรรคพวก เห็นไหม ความดีของเขายังกลับกลอกได้นะ เพราะเราก็เป็นคนนอก เขาอาจจะมียกฉุดของเขา เขาอาจมีเหตุการณ์ของเขา เขามีเหตุการณ์บีบบังคับเขา เขาต้องทำตามผลประโยชน์ของเขา นี่เราไว้ใจได้ขนาดไหน?

นี่มิตรดี มิตรเทียม คนเทียมมิตร มิตรแท้ มิตรต่างๆ แต่ธรรมะที่เป็นมิตรกับเรา ถ้าเข้าไปถึงหัวใจเราแล้ว ใจเป็นธรรมซะเองมันไม่มีกิเลสนะ ถ้าใจมันเป็นปกติของมัน เห็นไหม สิลมัน

ยังกลับกลอกได้ กลับกลอกได้นี้ศีลค่าง ศีลพร้อย ศีลขาด ศีลทะเล ศีลมันยังต่างพร้อยได้ แต่ถ้าเป็นธรรม ความเป็นธรรม คุณธรรมมันจะต่างพร้อยไม่ได้ มันเป็นธรรมแท้ๆ ของมัน

สิ่งที่การกระทำอย่างนี้ เนื่องด้วยสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมไว้อย่างนี้ วางธรรมไว้ให้เราก้าวเดิน ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความดีเราก็อ่กว่าความดี ดีของโจรมันก็ว่าดีของมัน ดีของนักปราชญ์ก็ว่าดีของมัน ดีของโลกก็ว่าดีของโลก ดีของธรรม เห็นใหม่ นิ่งเฉยๆ นิ่งเฉยๆ แต่งานหนักหนาสาหัสสาครรจ์ เพราะควบคุมใจให้มันอยู่โดยปกติควบคุมใจได้ยาก แล้วถ้าปัญญามันเกิดขึ้นมานะ ปัญญาที่เกิดขึ้นมา เราสร้างขึ้นมาเป็นมรรคญาณะ

มรรคญาณ ปัญญาชอบ คำรชอบ งานชอบ เพียรชอบ สิ่งนี้ไม่มีในตำรา สิ่งนี้ไม่มีการเอามาเทียบเคียงกัน มันเทียบเคียงกันไม่ได้ เพียงแต่สมมุติออกมาเปรียบเทียบ เวลาครูบาอาจารย์ท่านธัมมสาส์กัจฉา เอตัมมังคลมุตตมัง เห็นใหม่ พระเวลาเข้าไปประพฤติปฏิบัติในป่า เวลามาเจอกันจะคุยธรรมะกัน คุยธรรมะกันนี้เป็นประสบการณ์ตรงของชีวิต ชีวิตทั้งชีวิตเลยเขาค้นคว้า เขาวิจัยของเขามาด้วยจิต แล้วเวลาคุยกันเรื่องธรรมะ มันพูดออกมานี้ของใครมันเป็นคติธรรม มันเป็นเรื่องที่ให้เราเทียบเคียง สิ่งที่เราเปรียบเทียบถึงการกระทำ นี่สิ่งที่เป็นการกระทำอย่างนี้

ธัมมสาส์กัจฉา เอตัมมังคลมุตตมัง การสนทนาธรรมเป็นมงคลอย่างยิ่ง เห็นใหม่ การเป็นมงคล ได้เห็นสมณะที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ เป็นมงคลอย่างยิ่ง แล้วถ้าเราเป็นสมณะซะเองยังเป็นมงคลใหญ่ เพราะ! เพราะไม่มีใครหลอกเราได้ ความเป็นจริงในใจของเราใครจะหลอกเราได้ สิ่งที่มีอยู่ในใจ ใจมันมีอยู่แล้วใครจะหลอกเราได้ เพราะเราสามารถรู้ได้ สิ่งนี้รู้ได้ ความรู้อันนี้มันประเสริฐนัก สิ่งทีประเสริฐนักนี้มันมาจากที่นี่

นี่เวลาฟังธรรม ฟังธรรมถึงที่สุดแล้วคือความผ่อนคลาย จิตผ่อนคลายมันเข้าใจนะ เรามีความขัดข้องใจ เรามีความหมองใจ ใจเรามันมีปัญหา มันมีประเด็น มันเป็นปมต่างๆ เวลาฟังธรรมเข้าไปมันสะเทือนที่นั่นนะ มันปล่อยนะ อ้อ อ้อ อ้อ เห็นใหม่ สิ่งทีมันปล่อย นี่ฟังธรรมมันเป็นประโยชน์อย่างนี้ ฟังธรรมถ้าเข้าใจ

คูลี ลูกของอนาถบิณฑิกเศรษฐี เห็นใหม่ อนาถบิณฑิกเศรษฐีนี้เป็นเศรษฐี แล้วมีศรัทธามากสร้างวัดทั้งวัดเลย ศรัทธาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปทำบุญตลอด แต่ลูกชายไม่เอา ถึงสุดท้ายแล้วจ้างลูกชายให้ไปฟังเทศน์ ให้ไปฟังเทศน์มาก่อน ให้ไปวัด ไปนอน ไปอะไรก็ได้ให้ไปวัด พอไปวัดกลับมาก็เอาดั่งค์ๆ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ขึ้นมาจิตมันเปิดใจ พอมันเปิดขึ้นมาจะ กลับบ้านอนาคตบิณฑกเศรษฐีต้องจ่ายเงินทุกวัน ทำไมวันนี้ลูกไม่มาเอาตังค์ ลูกไม่เอาตังค์ ลูกมัน อายบอกไม่เอาอีกแล้ว พ่อไม่เอา ตังค์ไม่เอา เพราะทรัพย์จากภายในมันละเอียดกว่า มันซึ่งกว่า มันซึ่งกว่าเงินทองอันนั้นใจ

นี่เวลามันไปฟังธรรม พอฟังธรรมขึ้นมาแล้วมันสะเทือน เงินไม่เอาละ ธรรมมาถึงเวลานี้ ไปเบิกตังค์เลย เพราะอะไร? เพราะจะเอาตังค์ จะเอาตังค์ ไปวัดเพื่อเอาตังค์ เห็นไหม นี่สิ่งที่มัน ไปเอาตังค์ เพราะสิ่งนั้นใจมันยังเป็นเรื่องโลกอยู่ แต่พอใจมันเป็นธรรมขึ้นมาไม่เอา แล้วอาย พ่อมาก พ่อทำให้เกิดมา พ่อเลี้ยงมา แล้วพ่อยังเปิดตาใจอีก

นี่ก็เหมือนกัน ในครอบครัวของเรา ถ้าสิ่งนี้มันเป็นสมบัตินะ มันเป็นสมบัติจากภายใน คนเดินทางต้องมีเสบียงกรัง ต้องมีสัมภาระ นี่ก็เหมือนกัน เราทำบุญกุศลของเราเพื่อเกิดในวิภวภู มิเกิดในวิภวภูถ้าใจมันเป็นคุณธรรมขึ้นมา ใจมันเป็นธรรมขึ้นมาจะเห็นผลของมัน เวลา โยมมาทำบุญกุศล เห็นไหม นี่โยมทำบุญมาก แล้วพระทำบุญอะไร?

นี่ให้ธรรมะเป็นทาน ให้วิชาการ ให้ความเห็น ให้ความรู้เป็นทาน สิ่งที่เป็นทานขึ้นมา มัน ไปเปิดอุดมคติ มันเป็นอุดมคติในหัวใจ มันทำให้ชีวิตนั้นมันเปิดขึ้นมา ให้ชีวิตนั้นตื่นตัวขึ้นมา ให้ชีวิตนั้นให้มีคุณค่าขึ้นมา แล้วชีวิตของคนมีคุณค่าขึ้นมา มีคุณค่าที่ไหน? มีคุณค่าที่หัวใจนี้ ถ้า หัวใจนี้มันมีคุณธรรมของมัน มันปฏิบัติขึ้นมามันซึ่งใจมาก แต่ถ้ามันยังเป็นโลกอยู่ เห็นไหม มัน ไม่เห็นคุณค่าของใจเรา มันไม่เห็นคุณค่าของชีวิตเรา มันเห็นคุณค่าของโลกใจ

คุณค่าของโลกธรรม ๘ นินทา สรรเสริญ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ มันเป็นสภาวะ แบบนั้นไปกัน นั่นมันหัวใจนะ มันเป็นของชั่วคราว แต่ถ้าทางโลกมันมีตามความเป็นจริง บารมีธรรมใจ ถ้าเราทำดีมา มันเป็นธรรมะจัดสรร มันเป็นไปโดยธรรม ธรรมะจะเป็นอย่างนั้น เป็นวัฒนธรรมเราก็ต้องทำของเรา ไม่ใช่มันจะเป็นธรรมะจัดสรร เราจะนอนรอมันเป็นไปไม่ได้ ถ้ามันนอนรอไม่ใช่พุทธศาสนา

พุทธศาสนาบอกความเพียรชอบ ความขยันหมั่นเพียรเป็นมรรคอันหนึ่งนะ ความ ขยันหมั่นเพียร ไม่ใช่การงอมืองอเท้าเป็นความเพียร การงอมืองอเท้าแล้วสิ่งนั้นจะลอยมา เราทำ ของเรา ถ้ามีอำนาจวาสนามันบวกกัน มันเป็นคุณงามความดีไปหมด เห็นไหม มันเป็นความดีใน ปัจจุบัน อำนาจวาสนามันเป็นความดี อดีต อนาคตที่สร้างมา ถ้าสร้างมามีมากขนาดไหน?

นี่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้สัตว์ชนสัตว์ ถ้าไปเอาไม่ทันนะเขามีวาสนามา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า อชาติศัตรูถ้าไม่ได้ฆ่าพ่อนะ นี่จะเป็นอนาคามีอย่างต่ำ เพราะไปคบเทวทัตก่อน ไปฆ่าพ่อก่อน แล้วมาศรัทธาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทีหลัง เห็นไหม มันเอาไม่ทัน บางอย่างมันเอาไม่ทัน

นี่ก็เหมือนกัน ความเห็นของเรามันพลิกแพลงตลอดเวลา ถ้ามันดีขึ้นมามันเป็นประโยชน์กับเราขึ้นมา นี่มันเปลี่ยนชีวิตเราเลย ชีวิตนี้จะเปลี่ยนไปเลย แต่ถ้ามันไม่ยอมรับ ชีวิตมันจะคือชีวิตมันจะจมปลักอยู่ในความเห็นของตัวเอง มันจะจมปลักอยู่ในความเห็น ความเห็นนั้นมันจะยึดมั่น แล้วมันจะว่าสิ่งนั้นเป็นความถูกต้อง เหมือนกับคนต้านโลก คนไม่ฟังโลก แล้วเวลาผู้ปฏิบัติ นี่ค้านต่อโลกไหม?

คุณิประพฤติปฏิบัติออกจากโลกไป ถ้าออกแยกไปหมดโลกนี้จะอยู่ไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้ ถึงว่าคนถือศีล ๕ ถ้าถือศีล ๕ ทั้งหมดโลกนี้จะมีความสุขมาก แล้วมันเป็นไปไม่ได้ไหมล่ะ? มันเป็นไปไม่ได้ ทุกๆ คนก็เห็นคุณประโยชน์ของมัน แต่มันเป็นไปไม่ได้ เพราะมันทนแรงสิ่งเร้าในหัวใจไม่ไหว สิ่งที่เราในหัวใจ เห็นไหม แต่ถ้าคนมีคุณธรรมมันไม่ใช่ทนสิ่งเร้า มันเห็นคุณค่า นี่ชีวิตมันเปลี่ยนแปลงอย่างนี้ มันเห็นคุณค่าไหม

สี่เลนะสุคะติง ยันติ สี่เลนะโกคะสัมปะทา ศีลทำให้เราเป็นสุขนะ เราไม่ระรานใคร เราไม่ทำให้ใครเดือดร้อน เราเป็นคนดีมันมีความสุขไหม? โภคะสัมปะทาเราไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เราไม่เที่ยวเตร่ เราไม่ทำผิดสิ่งต่างๆ มันจะมีโภคะไหม? นี่มันมีมาหมด ศีลมันเป็นประโยชน์อย่างนี้ แต่คนไม่เห็นคุณค่าของมัน ไม่เห็นคุณค่าในคุณธรรมของศีล จะไปเห็นคุณค่าของโลกๆ มันเป็นความโลกไปหมด เห็นไหม

นี่มาวัดมาฟังธรรม ถ้าการทำบุญโดยเนื้อหาสาระ ตักบาตรนี่พระได้ออกบิณฑบาตต่างๆ มันเป็นบริษัท ๔ ได้สืบทอดศาสนา แต่ไปวัดได้ตักบาตรด้วย ได้ฟังธรรมด้วย ได้ประพฤติปฏิบัติด้วย ได้ขัดเกลาด้วย ได้พัฒนาด้วย มันจะเป็นประโยชน์กับเรา ชีวิตนี้มันจะเจริญรุ่งเรืองรุ่งเรืองในคุณธรรม ถ้าชีวิตรุ่งเรืองในโลกมันก็เป็นไฟเผาเผา ถ้าเป็นชีวิตรุ่งเรืองในธรรม มันจะมีความร่มเย็นเป็นสุข ใครจะฉลาดแสวงหาสิ่งใด? จะได้ประโยชน์สิ่งนั้น เอวัง